

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/20/2470

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni vaneminspektor Raiko Kaur
Otsuse tegemise aeg ja koht	17.08.2020 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	12.07.2020 (registreeritud inspeksioonis 13.07.2020)
Teabevaldaja	Riigimetsa Majandamise Keskus e-posti aadress: rmk@rmk.ee
Vaide esitaja	MTÜ Eesti Metsa Abiks e-posti aadress: tiinageorg@eestimetsaabiks.ee

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;**
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspeksioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspeksioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

- 20.05.2020 esitas MTÜ Eesti Metsa Abiks (edaspidi: EMA) Riigimetsa Majandamise Keskusele (edaspidi: RMK) teabenõude, kus taotles juurdepääsu nädalate kaupa üraseki põhjendusega tehtavate raiete eraldiste-kvartalite nimekirjade kahjustuskollete likvideerimise andmetele, mis olid varem kättesaadavad RMK kaardirakendusest aadressil <https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?mid=1Pqx7-zJZRRZIPajIj5EFJfecOsEr4loR&ll=58.73480461192867%2C24.86723379779869&z=11>.
- 26.05.2020 vastas RMK EMA-le, et raiete kaartide koostamine ei toimu ühegi õigusakti ega rahvusvahelise lepingu alusel, seega ei ole see ametlik andmekogu. Raiete kaardirakendus on RMK töömaterjal, mis on pidevas muutumises vastavalt teostatud raietele ja seega võib möödunud perioodide nimekirjade ja kaartide avalikustamine anda teabenõudjale eksitavat teavet.
- 27.05.2020 vastas EMA RMK-le, et käimasoleva nädala kaart oli avalik, mistõttu on

põhjendamatu varjata ka varasemate nädalate kaarte. Andmete avalikustamise eelduseks ei ole andmete koondatus andmekogusse, vaid andmete kvalifitseerumine avalikuks teabeks.

4. EMA esitas samas, 27.5.2020 kirjas uue teabenõude, kus taotles juurdepääsu 2020. a kevadise raierahu ajal tehtud raiete andmetele. Siis on EMA-l võimalik tegelike tehtud raiete andmeid soovi korral võrrelda varasematel üraskikahjustuste kaartidel olevate andmetega, et mitte eksitusse sattuda.
5. 29.05.2020 vastas RMK EMA-le, et RMK ei arhiveeri ega dokumenteeri vanu kaardikihte, millest tulenevalt pole neil võimalik teabenõuet täita.
6. 04.07.2020 saatis EMA RMK-le meeldetuletuse, et teabenõuded on täitmata, ja palus need täita.
7. Vaide esitaja leidis, et nii möödunud perioodide üraskikahjustuste likvideerimiseks tehtavate raiete eraldiste-kvartalite nimekirjade kui ka 2020. aasta raierahu ajal tehtud raiete andmete väljastamata jätmine oli põhjendamatu ning esitas Andmekaitse Inspeksioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

1. Keskkonnainfo direktiivi¹ artikkel 2 lõige 1 punkti c kohaselt on keskkonnateave mh teave, mis käsitleb meetmeid, mh tegevusi, mis mõjutavad või võivad mõjutada punktides a ja b nimetatud keskkonnaosasid ja tegureid (mh maa, maastiku ja looduskoosluste seisundit), samuti teave, mis käsitleb selliste keskkonnaosade kaitseks kavandatud meetmeid või tegevusi. RMK on hõlmatud keskkonnainfo direktiivi artikkel 2 riigiasutuse määratlusega, mh Vabariigi Valitsuse 01.09.2007 määruse „Riigimetsa Majandamise Keskuse põhimäärus” kohaselt on RMK riigitulundusasutus, seega riigiasutus.
2. Keskkonnainfo direktiivi tähenduses on seega RMK üraskikahjustuste likvideerimise teave keskkonnateave. RMK koostab üraskikahjustuste kaarte talle seadusega pandud ülesandeid täites ka avaliku teabe seaduse (AvtS) § 3 lg-e 1 mõistes. Eraldi küsimus on, kas lindude pesitsusaaegsed raied on õiguspärased, kui nendes raietes hukub igal aastal üle 100 000 linnu, sh üraskite looduslikud vaenlased, aga vähemalt avaliku teabe seaduse tähenduses on riigimetsa üraskikahjustuste likvideerimise näol tegemist seaduse alusel pandud avaliku ülesandega (metsaseaduse (MS) § 43 lg-e 2 kohaselt majandab riigimetsa RMK), mille kohta kogutud teave tuleb teabenõude korras kättesaadavaks teha. Teabevaldaja tegevuse võimalik õigusvastasus ei vabasta teda keskkonnateabe kättesaadavaks tegemise kohustusest, vaid vastupidi, avalikkusel on sel juhul asutuse tegevuse vastu kõrgendatud huvi.
3. RMK väitis oma esimeses, 26.5.2020 kirjas, et nimekirjade ja kaartide avalikustamine võib anda teabenõudjale eksitavat teavet. **Kui teabevaldaja arutleb juba teemal, kas teabe avalikustamine võib anda teabetaotlejale eksitavat teavet, viitab see faktile, et teave on teabevaldaja valduses, sest teabel ei saa olla võimalikku eksitavat mõju siis, kui seda teavet olemaski ei ole.** Teises, 29.5.2020 kirjas aga oli RMK nähtavasti ka ise aru saanud, et teabe eksitavuse argument ei võimalda teabenõude täitmisest keelduda, ja väitis, et ei arhiveeri ega dokumenteeri vanu kaardikihte, mistõttu pole teabenõuet võimalik täita. Et kõigepealt viitas RMK küsitud teabe olemasolule, hiljem aga hakkas seda eitama, on kõige tõenäolisem variant, et mainitud kaardid ja nimekirjad on RMK valduses ning et RMK ei soovinud neid EMA-le kättesaadavaks teha. 27.5.2020 teabenõudes küsitud teave (andmed 2020. a kevadise raierahu ajal tehtud raiete kohta) on RMK-l tõendatult olemas, sest **meedias on teabekogumi olemasolu mainitud².**

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta

² <https://www.ohuleht.ee/1002276/riik-rikub-rangalt-raierahu-kus-langevad-laastud-kus-tehakse-mets-paris-lagedaks>

4. Keskkonnateabe avaldamisel ei võeta arvesse asjaolu, kas teabevaldaja kogus teavet kohustuslikus korras või oleks võinud ta teabe ka õiguspäraselt kogumata jätta. Tähtis on teabe kogumise fakt. RMK on teavet kogunud ja seda teavet perioodiliselt ja osade kaupa oma ametlikul veebilehel avalikkusele kättesaadavana hoidnud.
5. RMK on rikkunud teabe kättesaadavaks tegemise tähtaega, mis on keskkonnainfo direktiivi artikkel 3 lõige 2 punkti a kohaselt hiljemalt 1 kuu pärast seda, kui ta EMA teabenõude kätte sai. EMA esitas teabenõude 20.5.2020. Et riigiasutuse puhul eeldatakse e-kirjade kontrollimist tööpäeviti, pidi RMK teabenõude kätte saama hiljemalt 21.5.2020. Seega pidi RMK teabenõude täitma keskkonnainfo direktiivist tulenevalt hiljemalt 21.6.2020. 27.5.2020 teabenõude pidi RMK kätte saama hiljemalt 28.5.2020 ja teabenõude seega täitma keskkonnainfo direktiivist tulenevalt hiljemalt 28.6.2020. **Mõlemad teabenõuded on vaide esitamise seisuga täitmata.**

Kui RMK on mõlemas, 20.5. ja 27.5.2020 teabenõudes küsitud teabe hävitanud, on Eesti rikkunud keskkonnainfo direktiivi artikli 3 lõiget 4.

6. Århusi konventsiooni artikli 7 kohaselt esitab Eesti üldsusele artikli 6 lõikeid 3, 4 ja 8 järgides vajaliku info arusaadavas sõnastuses ja võtab otstarbekaid meetmeid, et tagada üldsuse osalemine keskkonnaga seotud kavade ja programmide ettevalmistamisel. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 24, mis on erinorm AvtS §-i 35 suhtes, sätestab keskkonnateabe puhul piiratuma ulatuses teabe avaldamisest keeldumiseks kui AvtS. Rikkumine kahjustab EMA kui keskkonnaorganisatsiooni õigust saada keskkonnateavet, keskkonnateabe saamine on aga eelduseks keskkonnaasjades osalemise õigusele.

Palun teha ettekirjutus RMK-le teabe väljastamiseks teabenõuetes küsitud ulatuses.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

RMK vastused on järgmised:

1. RMK-l ei ole olemas möödunud perioodide üraskikahjude likvideerimiseks tehtavate raiete eraldiste-kvartalite nimekirju. Raiete planeerimisel peame arvestama mitmete teguritega: ilmastik, masinate jõudlus ja üraski puhul ka massilise lendluse algus ning metsamaterjali kogus, mis tuleb enne metsast ära viia, kui putukad püüinispuust lahkuvad. Nendest teguritest tulenevalt muutsime me oma plaane jooksvalt. Võis esineda juhuseid, kus planeeritud raietööd jäid tegemata. Igal nädalal avalikustasime RMK kodulehel Google Maps`i rakenduses uue kaardi, millel näitasime, kus on plaanis sellel nädalal likvideerida üraski kahjustuskoldeid ja värsket tormikahjustust. Uue plaani salvestamisel me varasema plaani kustutasime ja eelmisi versioone ei säilitatud. Algselt plaanitud ja reaalselt raiutud lankide erinevust me ei salvestanud.

2. Raierahu periood oli 15. aprill kuni 15. juuni 2020. MTÜ Eesti Metsa Abiks 27.05.2020 esitatud teabenõude ajaks ei olnud 2020. a kevadise raierahu ajal tehtud raiete kohta andmeid võimalik esitada, sest selleks ajaks ei olnud veel kõik üraskikahjustuste leviku takistamiseks tehtavad tööd lõpetatud. Käesolevaks ajaks on need andmed kogutud ja kontrollitud. Kahetsusväärset jäi see asjaolu meie 29.05.2020 vastuskirjas märkimata. Selgitasime vaid veelkord, miks ei ole võimalik anda raiete asukohtade varasemaid kaarte. RMK ei keeldunud teabenõude täitmisest, kuid vastus ei sisaldanud kõike soovitud teavet.

Kuna käesolevaks ajaks on võimalik täita MTÜ Eesti Metsa Abiks 27.05.2020 teabenõude teine osa ja esitada andmed kevadise raierahu ajal lõpetatud raiete kohta, siis on see teave teabenõudjale 14.08.2020 saadetud. Lisame sellekohase kirja koopia käesolevale kirjale.

Palume Andmekaitse Inspeksioonilt ja MTÜ-lt Eesti Metsa Abiks mõistvat suhtumist. RMK

Tatari tn 39 / 10134 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee
Registrikood 70004235

töötajate puhkuste tõttu ei saanud teabenõudjale koheselt raierahu lõppedes ja raiete tulemuste selgumisel esitada kevadise raierahu ajal tehtud raiete kohta soovitud teavet.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja palub vaides, teha RMK-le ettekirjutus väljastamiseks:

1. Möödunud perioodide üraskikahjude likvideerimiseks tehtavate raiete eraldiste-kvartalite nimekirjad;
2. Selle kevadise (2020. aasta) raierahu ajal tehtud raiete andmed.

1. Möödunud perioodide üraskikahjude likvideerimiseks tehtavate raiete eraldiste-kvartalite nimekirjad

Avalik teave on AvTS § 3 mõistes mistahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

AvTS § 23 lg 1 punkti 2 alusel keeldub teabevaldaja teabenõude täitmisest, kui ta ei valda taotletavat teavet ega tea, kes seda valdab, ning tal ei ole võimalik taotletava teabe valdajat kindlaks teha.

RMK on oma vastuses inspeksioonile kinnitanud, et neil ei ole olemas möödunud perioodide üraskikahjude likvideerimiseks tehtavate raiete eraldiste-kvartalite nimekirju. Seejuures on RMK ka oma vastuses selgitanud, et igal nädalal avalikustas RMK kodulehel Google Maps'i rakenduses uue kaardi, millel näitasid, kus on plaanis sellel nädalal likvideerida üraski kahjustuskoldeid ja värsket tormikahjustust. Uue plaani salvestamisel varasem plaan kustutati ning eelmisi verisooni ei säilitatud.

Seega arvestades sellega, et nõutud dokumenti (andmeid) pole olemas, jätan selles osas vaide rahuldamata.

Edaspidi peab aga RMK teabenõudele vastamisel olema hoolikam ja mitte tekitama olukordi, kus jääb arusaamatuks, kas andmed on olemas või mitte (möödunud perioodide nimekirjade ja kaartide avalikustamine võib anda teabenõudjale eksitavat teavet vs sellised andmed puuduvad).

Mis puudutab vaide esitaja toodud väidet: „*Kui RMK on mõlemas, 20.5. ja 27.5.2020 teabenõudes küsitud teabe hävitanud, on Eesti rikkunud keskkonnainfo direktiivi artikli 3 lõiget 4*“, siis märgime, et selle lahendamine ei ole inspeksiooni pädevuses. Andmekaitse Inspeksiooni järelevalvepädevus tuleneb AvTS §-st 45.

2. Selle kevadise (2020. aasta) raierahu ajal tehtud raiete andmed

RMK on oma vastuses inspeksioonile märkinud järgnevat: „*Raierahu periood oli 15. aprill kuni 15. juuni 2020. MTÜ Eesti Metsa Abiks 27.05.2020 esitatud teabenõude ajaks ei olnud 2020. a kevadise raierahu ajal tehtud raiete kohta andmeid võimalik esitada, sest selleks ajaks ei olnud veel kõik üraskikahjustuste leviku takistamiseks tehtavad tööd lõpetatud. Käesolevaks ajaks on need andmed kogutud ja kontrollitud. Kahetsusväärset jäi see asjaolu meie 29.05.2020 vastuskirjas märkimata. Selgitasime vaid veelkord, miks ei ole võimalik anda raiete asukohtade varasemaid kaarte. RMK ei keeldunud teabenõude täitmisest, kuid vastus ei sisaldanud kõike soovitud teavet.*

Kuna käesolevaks ajaks on võimalik täita MTÜ Eesti Metsa Abiks 27.05.2020 teabenõude teine osa ja esitada andmed kevadise raierahu ajal lõpetatud raiete kohta, siis on see teave

teabenõudjale 14.08.2020 saadetud.“

Arvestades sellega, et RMK on küsitud teabe väljastanud, on selles osas teabenõue tänaseks täidetud.

Siiski juhime RMK-le tähelepanu, et teabevaldaja on kohustatud teabenõude täitmisest keeldumisel esitama keeldumise aluse koos põhjendustega. Keeldumise alus saab tuleneda AvTS §-st 23 või valdkondlikest eriseadustest.

/allkirjastatud digitaalselt/

Raiko Kaur
vaneminspektor
peadirektori volitusel